

Forprosjekt

Evaluerer av regionale og kommunale planer i villreinfjellet

Einy Brænd, Siri W. Bøthun, Anders Mossing, Svea Wangenheim, Ingrid
Sønsterud Myren, Marit Haug Røynlid – 21.11.2025

«Ein forbetra tilstand for villrein»

Foto: Anders Mossing

Meld. St. 18

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Ein forbetra tilstand for villrein

Framgangsmåte

1) Kartlegge og samle inn alle gjeldende kommunale, interkommunale og regionale planer i fjellområder med villrein.

2) Systematisere relevant informasjon fra innhentede planer.

3) Sammenfatte arealformål, retningslinjer og bestemmelser som er relevant for villreinhensynet.

4) Gjøre en overordnet vurdering av andre typer vedtak som har konsekvenser fra forvaltningen i villreinområdene.

5) Gi råd om hvordan en kan styrke villreinhensynet ved arealplanlegging i villreinfjellet på en effektiv måte.

Arbeidet skal danne et grunnlag for en evaluering av hvordan planene virker, og behovet for oppdatering eller utarbeidelse av nye regionale og kommunale planer.

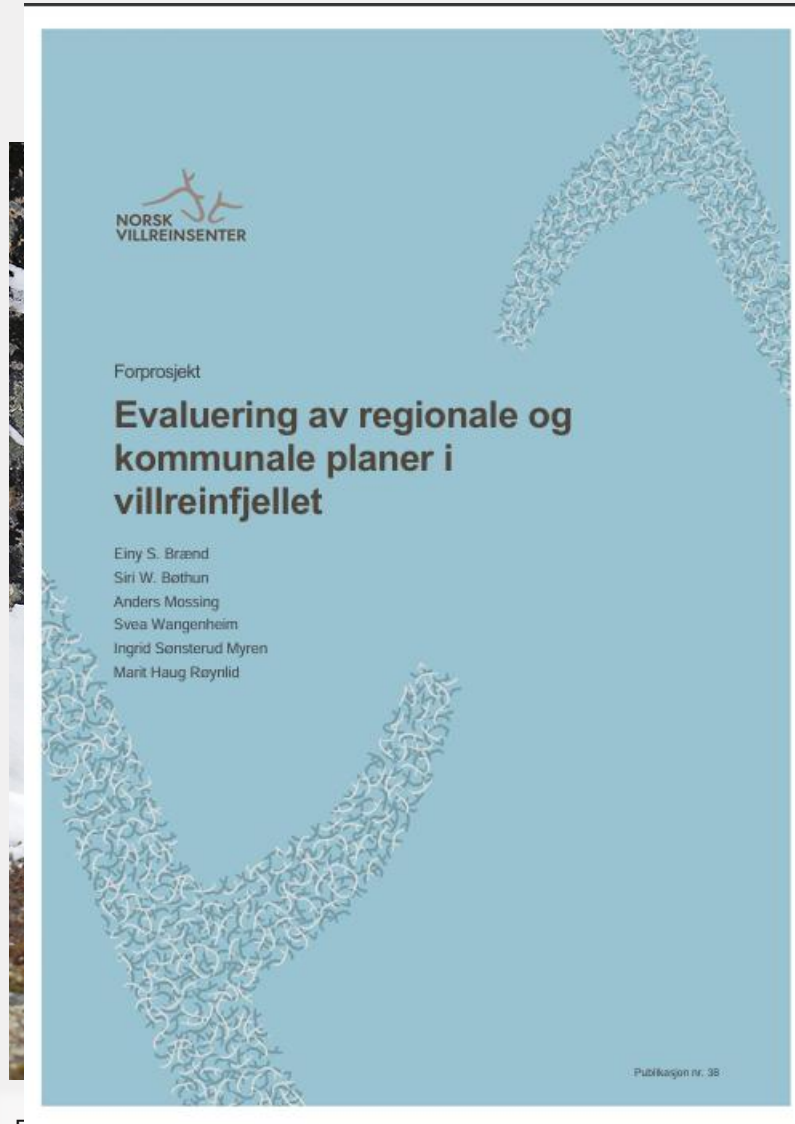

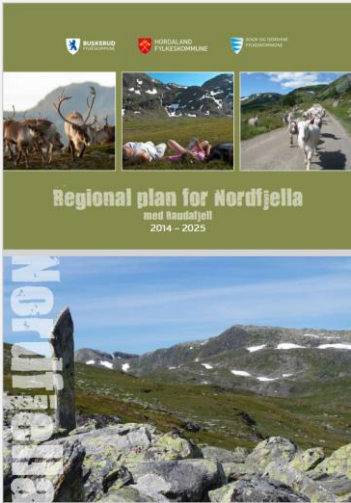
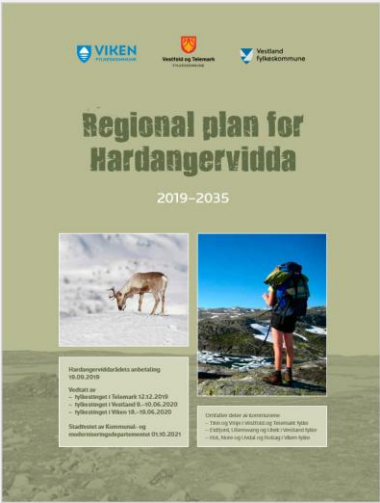
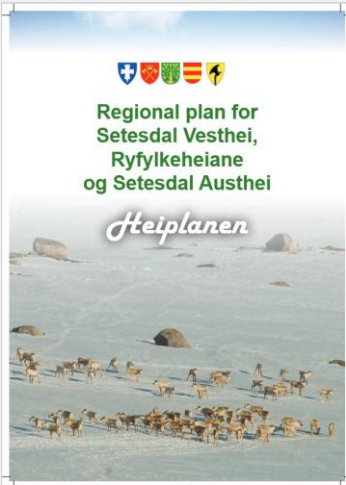
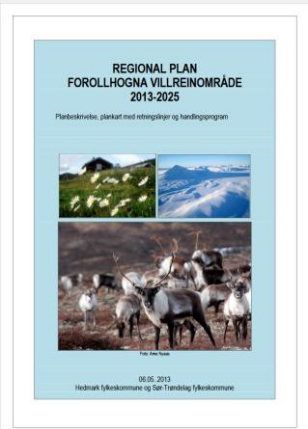
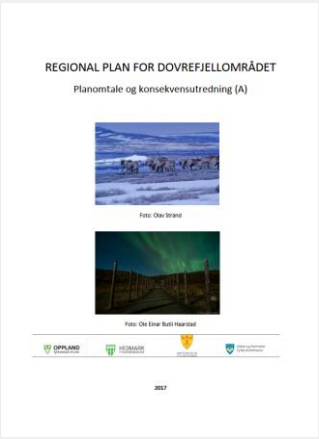
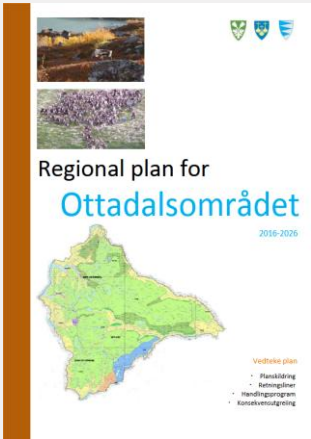
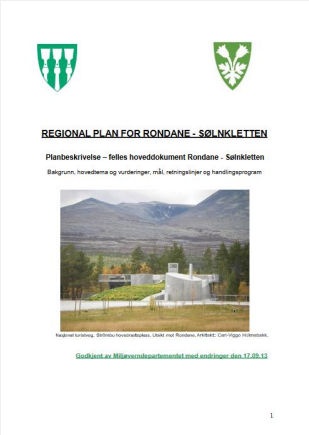
Foto: Anders Mossing

Metode

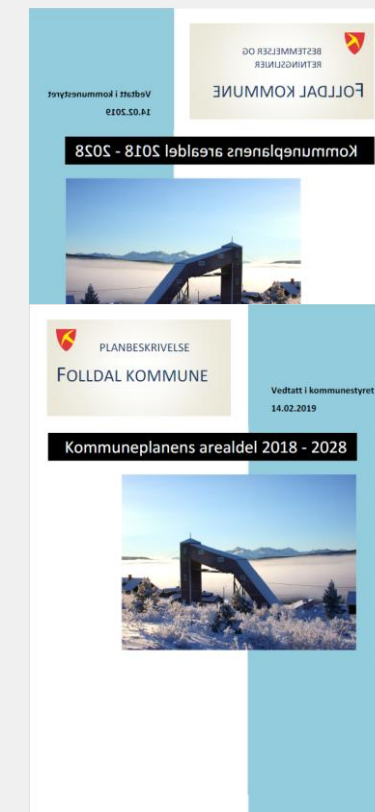
METODE

Regionale planer

Retningslinjer og bestemmelser

Villreinnemnd: Rondane og Sølkn							
KOMMUNE	VILLREINOMRÅDE	KILDE	PLAN VEDT	PERIODE	DAGENS DAT	HENTET AV	KONTAKT KOMMUNE
Alvdal	Sølenkletten	Arealplaner.no	29.11.2007	2008-2020	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Dovre	Rondane	dovre.kommune.no	17.06.2019	2012-2022	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Folldal	Rondane - Sølenkletten	Arealplaner.no	14.02.2019	2018-2028	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Hamar	Rondane	Arealplaner.no	20.06.2018	2018-2030	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Lillehammer	Rondane	lillehammer.kommune.no	26.03.2020	2020-2023 (2030)	20.01.2025	Marit Haug Røynlid	
Løten	Randsonen av Rondane	Arealplaner.no	06.04.2016	2015-2026	09.01.2025	Svea Wangenheim	
Nord-Fron	Rondane	Arealplaner.no	19.06.2018	2018-2029	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Rendalen	Sølenkletten	Arealplaner.no	26.06.2014	2014-2026	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Ringebu	Rondane	Arealplaner.no	19.06.2018	2018-2030	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Ringsaker	Rondane	Arealplaner.no	21.12.2022	2022-2026	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Sel	Rondane	sel.kommune.no	20.06.2016	2016-2025	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Stor-Elvdal	Rondane - Sølenklettten	Arealplaner.no	27.04.2005	2003-2015	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Sør-Fron	Rondane	Arealplaner.no	09.02.2016	2014-2025	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Øyer	Rondane	oyer.kommune.no	27.09.2018	2018-2028	08.01.2025	Svea Wangenheim	
Åmot	Rondane	Arealplaner.no	11.04.2018	2016-2030	08.01.2025	Svea Wangenheim	

Retningslinjer og bestemmelser

Regional plan: Rondane-Sølnkletten (vedtatt 17.02.2013)									
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Arealformål 3	Arealformål retningslinjer3
LNFR-A	Ja	Nei							
LNFR-A	Ja	Nei		LNFR-B Spredt fritidsbebyggelse	Nei	Ja	Fokus på viktige villbiotop og trekkveier.		
				LNFR-B Spredt fritidsbebyggelse og spredt boligbygging	Nei	Ja	Fokus på viktige villbiotop og trekkveier.	Fritidsbebyggelse	Nei
LNFR-A	Ja	Nei							
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Hensynssoner	Hensynssoner retningslinjer
LNFR-A	Nei	Ja	pbl	Råstoffutvinning	Nei	Nei		Ja	Nei
LNFR-A	Nei	Ja	pbl	Fritidsbebyggelse	Nei	Ja	Fokus på kanalisering av ferdsel inn i fjello	Ja	Nei
LNFR-A	Nei	Ja	pbl	Næringsbebyggelse	Nei	Nei		Ja	Nei
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Hensynssoner	Hensynssoner retningslinjer
LNFR-A	Nei	Nei						H560	Ja
LNFR-A	Nei	Nei		LNFR-B Spredt boligbebyggelse	Nei	Ja	Fokus på trekkområder	Nei	
LNFR-A	Nei	Nei		LNFR-B Spredt boligbebyggelse	Nei	Ja	Fokus på trekkområder	Nei	
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Arealformål 3	Arealformål retningslinjer3
LNFR-A	Ja	Nei							
LNFR-A	Ja	Nei		LNFR-B Spredt fritidsbebyggelse	Nei	Nei		Fritidsbebyggelse	Nei
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar						
LNFR-A	Nei	Nei	Kommunen ligger innenfor den ytre plangrensa, men inngår ikke innenfor noen av plansonene, men har generelle retningslinjer for naturmangfold med særlig hensyn til trekkruiter og funksjonsområder for villt.						
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar						
LNFR-A	Nei	Nei	Kommunen ligger innenfor den ytre plangrensa, men inngår ikke innenfor noen av plansonene. Eget temakart for naturmiljø.						
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Arealformål 3	Arealformål retningslinjer3
LNFR-A	Nei	Nei		Friområde	Nei	Nei		Fritidsbebyggelse	Nei
LNFR-A	Nei	Nei		Friområde	Nei	Nei		Fritidsbebyggelse	Nei
Arealformål 1	Arealformål retningslinjer1	Arealformål bestemmelser1	Kommentar arealformål1	Arealformål 2	Arealformål retningslinjer	Arealformål bestemmelse	Kommentar arealformål2	Hensynssoner	Hensynssoner retningslinjer
LNFR-A	Ja	Ja	Retningslinjer for dispensasjon med fokus på villrein for LNFR-A					H560_VR1	Nei

Kartanalyser av arealformål

KOMMUNER	VILLREINOMRÅDE	KILDE	PLAN VEDTATT	PERIODE	DAGENS DATUM
Alvdal	Sølenkletten	GeoNorge - Kommuneplaner	29.11.2007		08.01.2025
Dovre	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner	25.08.2020		08.01.2025
Folldal	Rondane - Sølenkletten	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Hamar	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Nord-Fron	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Rendalen	Sølenkletten	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Ringebu	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner	19.06.2018		08.01.2025
Ringsaker	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner	21.12.2022		08.01.2025
Sel	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Stor-Elvdal	Rondane - Sølenklettten	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Sør-Fron	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Øyer	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			08.01.2025
Åmot	Rondane	GeoNorge - Kommuneplaner			

Resultat

Planområder

Nasjonale villreinområder

61 kommuner: 20 eldre planer og 41 nyere planer

- 30 hensynssoner
- 22 retningslinjer
- 13 bestemmelser

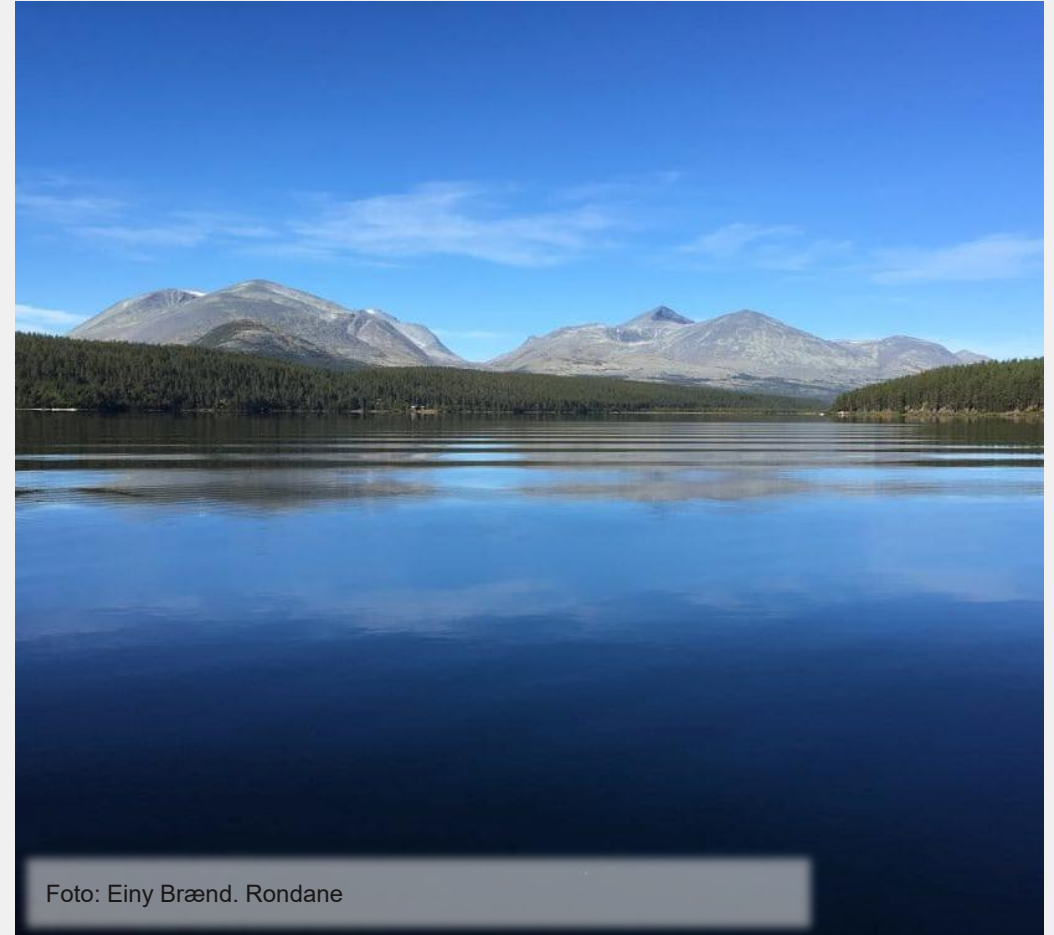
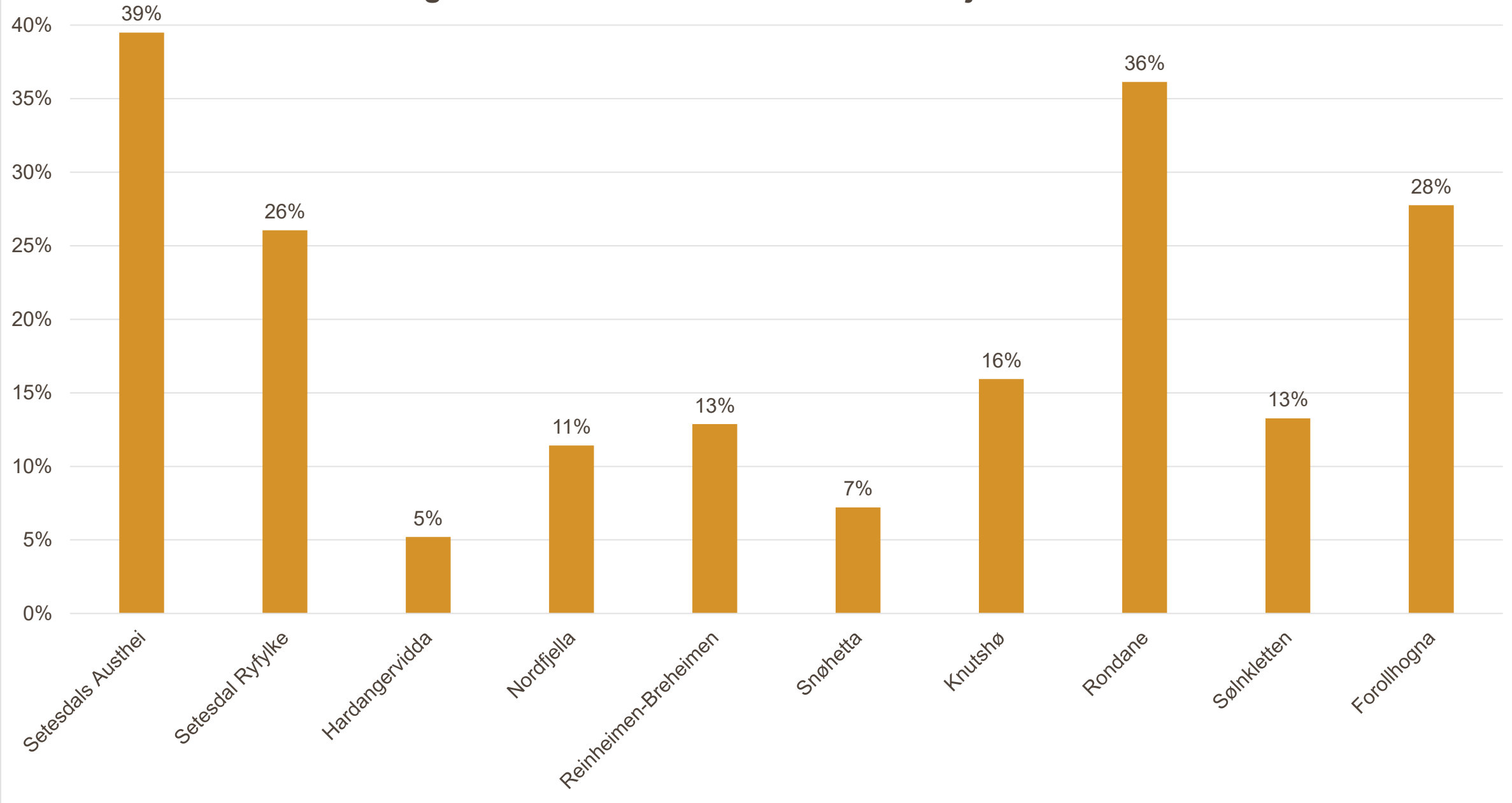
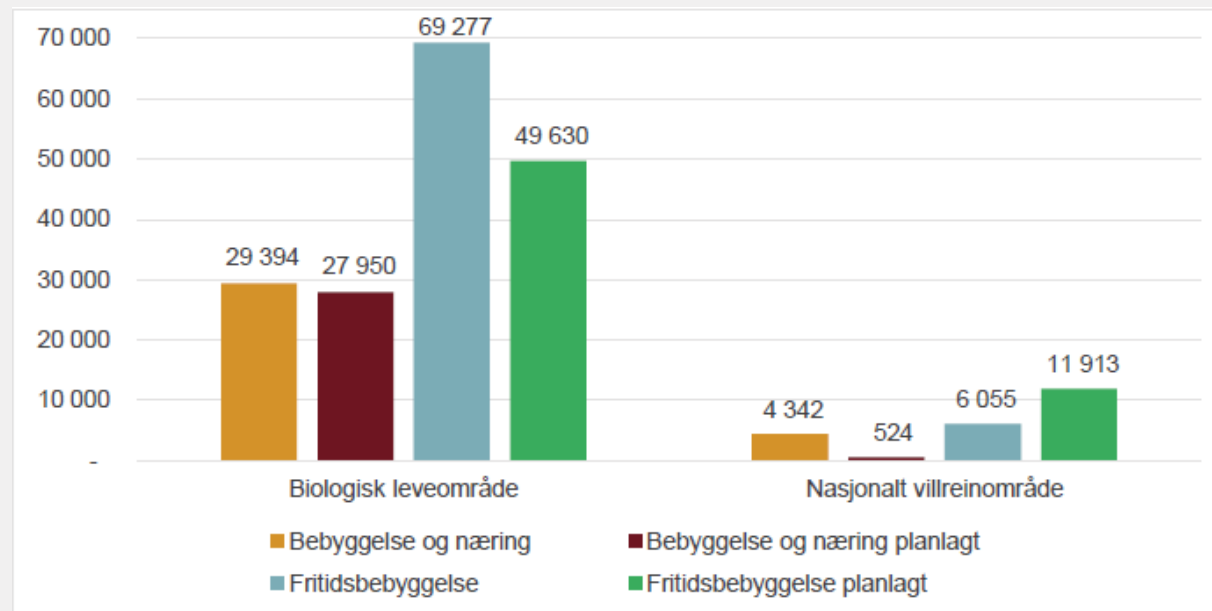
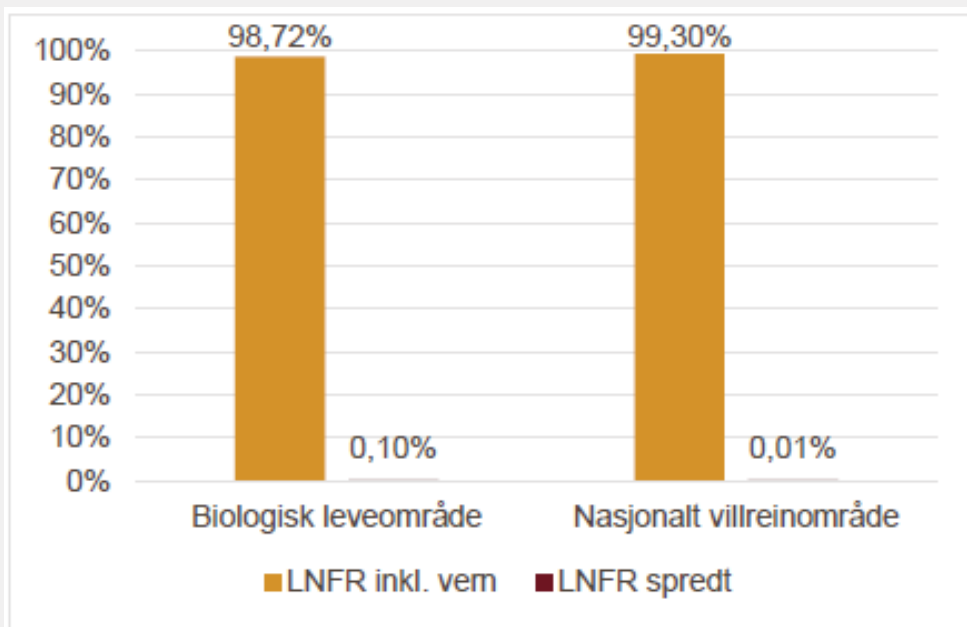

Foto: Einy Brænd. Rondane

Andel biologisk leveområde utenfor sone for nasjonalt villreinområde

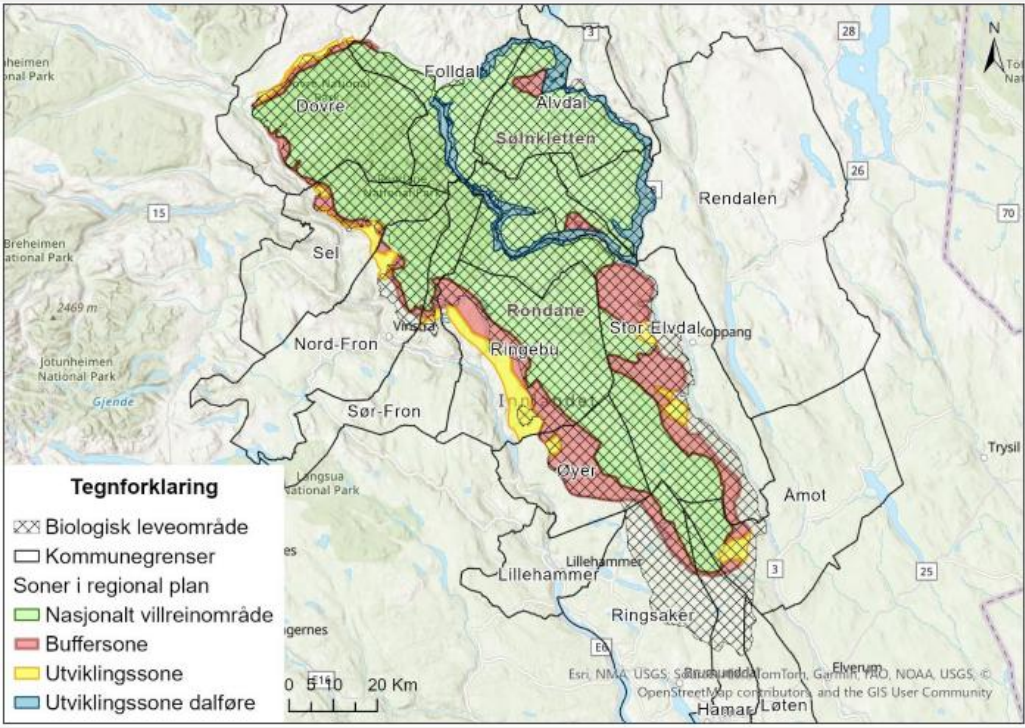

Planområder

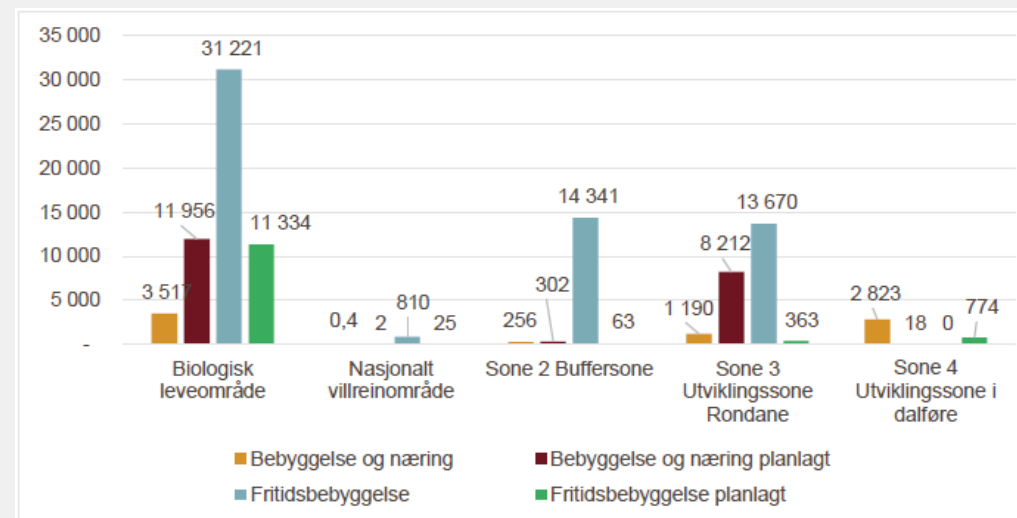
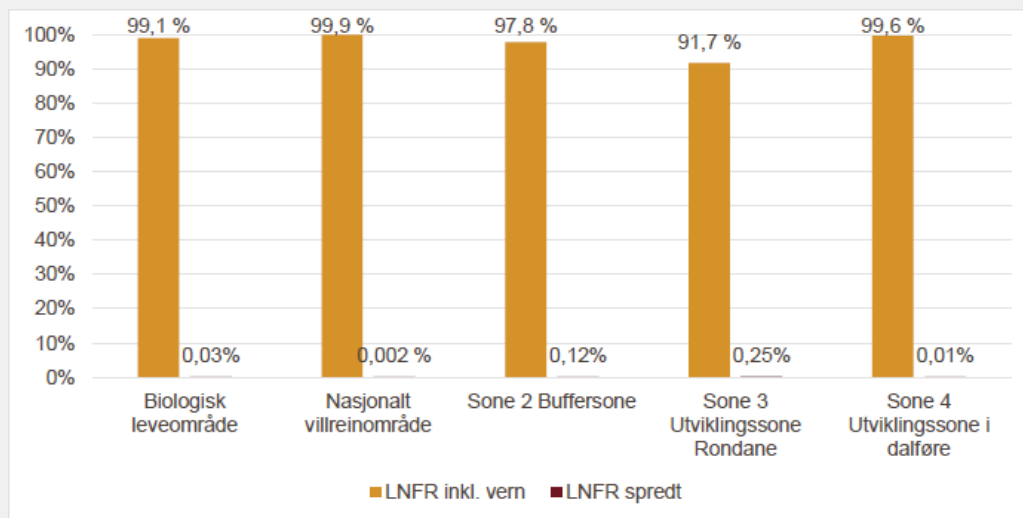
Rondane-Sølnkletten

Oversikt over retningslinjer (Retn.) og bestemmelser (Best.) for LNFR-områder og hensynssoner for de 13 kommunene i Rondane og Sølnkletten villreinområder.

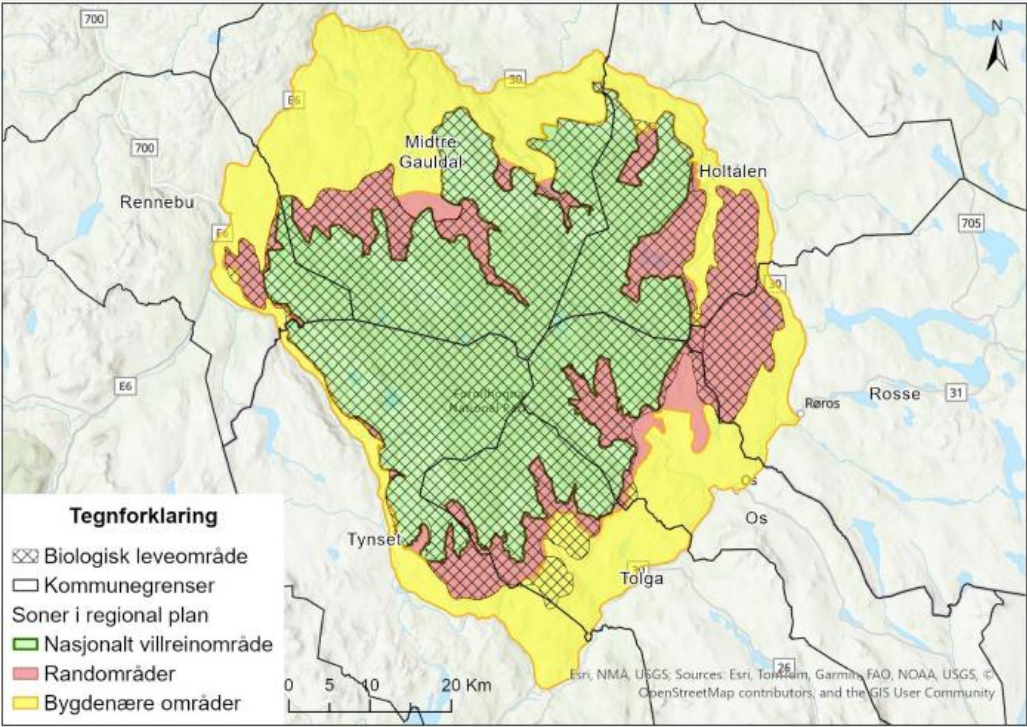

Kommuner med nyere arealplaner (vedtatt etter regional plan): Elleve kommuner									
Soner fra regional plan	LNFR		LNFR spredt		Fritidsbebyggelse ²		Hensynssoner		
	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Satt av	Retn.	Best.
1: Nasjonalt villreinområde	5/11	4/11	0/1	0/1	0/2	2/2	10/11	6/11	7/11
2: Buffersone	4/10	2/10	1/5	1/5	1/6	3/6	9/11	6/9	4/9
3: Utviklingssone	3/8	0/8	2/3	0/3	2/5	3/5	6/7	4/6	4/6
4: Utviklingssone i dalføre	1/3	1/2	0/2	2/2	-	-	1/3	0/1	1/1
Kommuner med eldre arealplaner (vedtatt før regional plan): To kommuner									
Soner fra regional plan	LNFR		LNFR spredt		Fritidsbebyggelse		Hensynssoner		
	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Satt av	Retn.	Best.
1: Nasjonalt villreinområde	2/2	1/2	-	-	1/1	1/1	1/2	0/1	1/1
2: Buffersone	2/2	1/2	0/1	1/1	1/1	1/1	-	-	-
3: Utviklingssone	0/1	0/1	-	-	0/1	1/1	-	-	-
4: Utviklingssone i dalføre	1/2	0/2	1/2	2/2	0/1	0/1	-	-	-

Rondane-Sølnkletten-arealformål

Forollhogna

Oversikt over retningslinjer (Retn.) og bestemmelser (Best.) for LNFR-områder og hensynssoner for de sju kommunene i Forollhogna villreinområde.

Kommuner med nyere arealplaner (vedtatt etter regional plan): Fire kommuner							
Soner fra regional plan	LNFR		LNFR spredt		Hensynssoner		
	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Satt av	Retn.	Best.
1: Nasjonalt villreinområde	1/3	0/3	-	-	2/4	1/2	1/2
2: Randområde/Nordgruveområdet ¹	1/4	1/4	1/3	1/3	2/4	2/2	2/2
3: Bygdenære områder	1/4	1/4	1/1	1/1	-	-	-
Kommuner med eldre arealplaner (vedtatt før regional plan): Tre kommuner							
Soner fra regional plan	LNFR		LNFR spredt		Hensynssoner		
	Retn.	Best.	Retn.	Best.	Satt av	Retn.	Best.
1: Nasjonalt villreinområde	1/3	2/3	0/1	0/1	-	-	-
2: Randområde/Nordgruveområdet ¹	1/3	2/3	0/1	0/1	-	-	-
3: Bygdenære områder	0/3	2/3	0/2	0/2	-	-	-

Arealformål

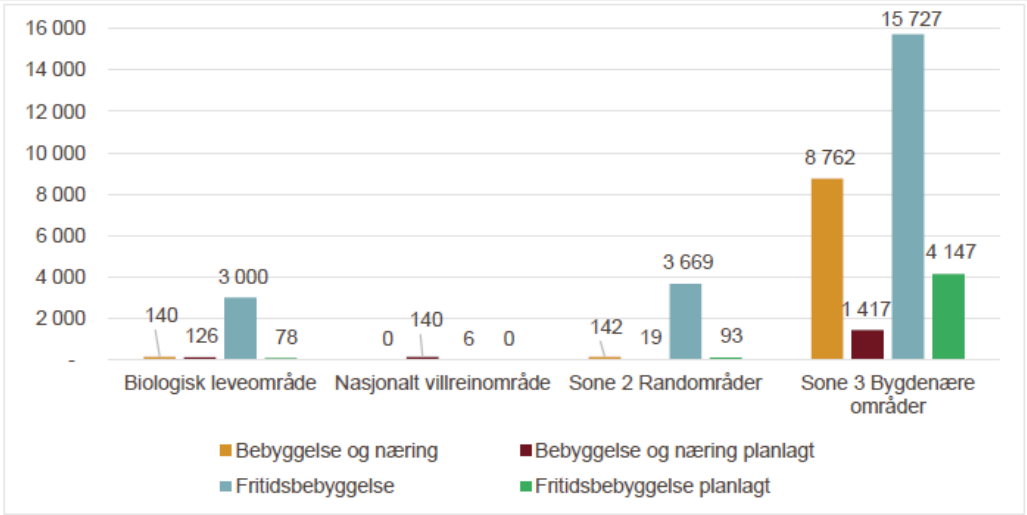
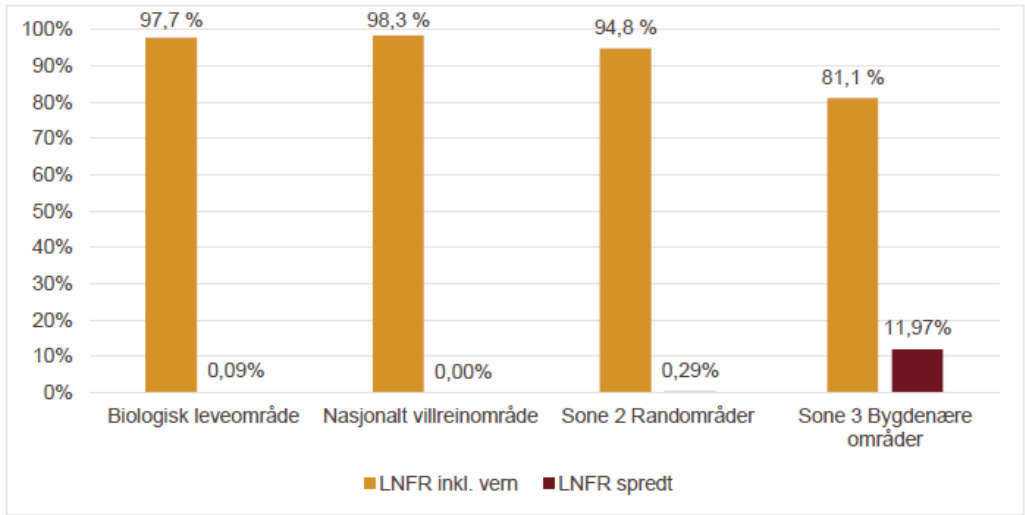

Foto: Ingrid Sønsterud Myren, Norsk villreinsenter. Villrein i Forollhogna

Ikke nasjonale villreinområder

Ikke-nasjonale villreinområder

38 kommuner inngår i ikke-nasjonale områder

14 overlapper med nasjonale

- 10 hensynssoner
- 10 retningslinjer til hensynssone H560
- 3 av 38 retningslinjer eller bestemmelser

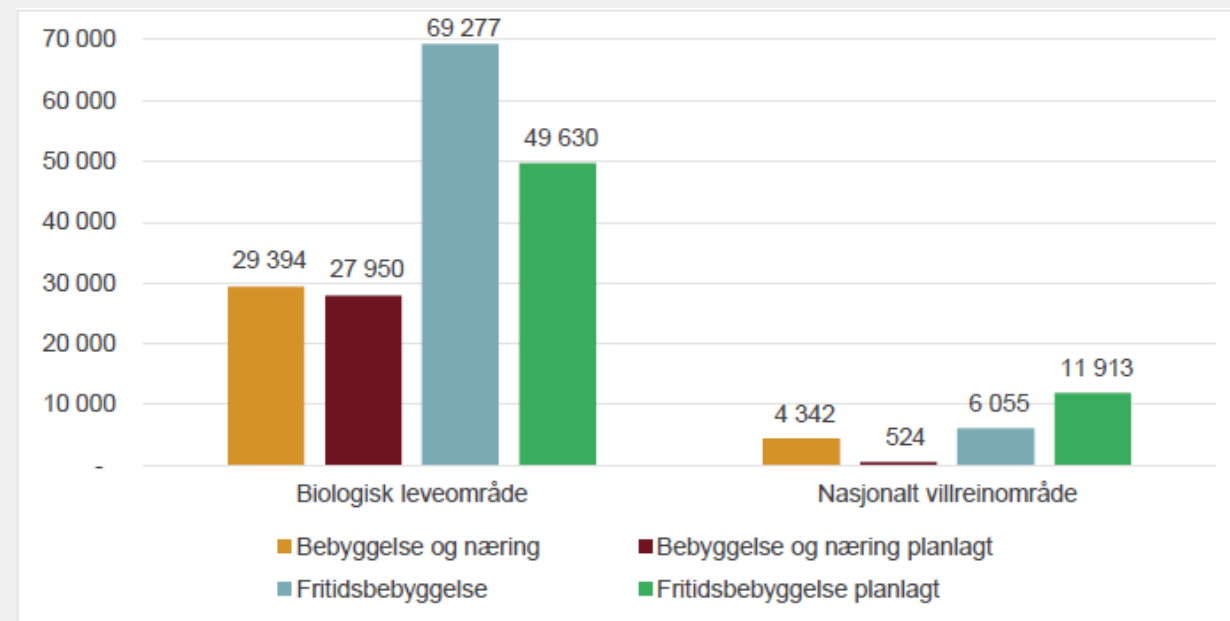
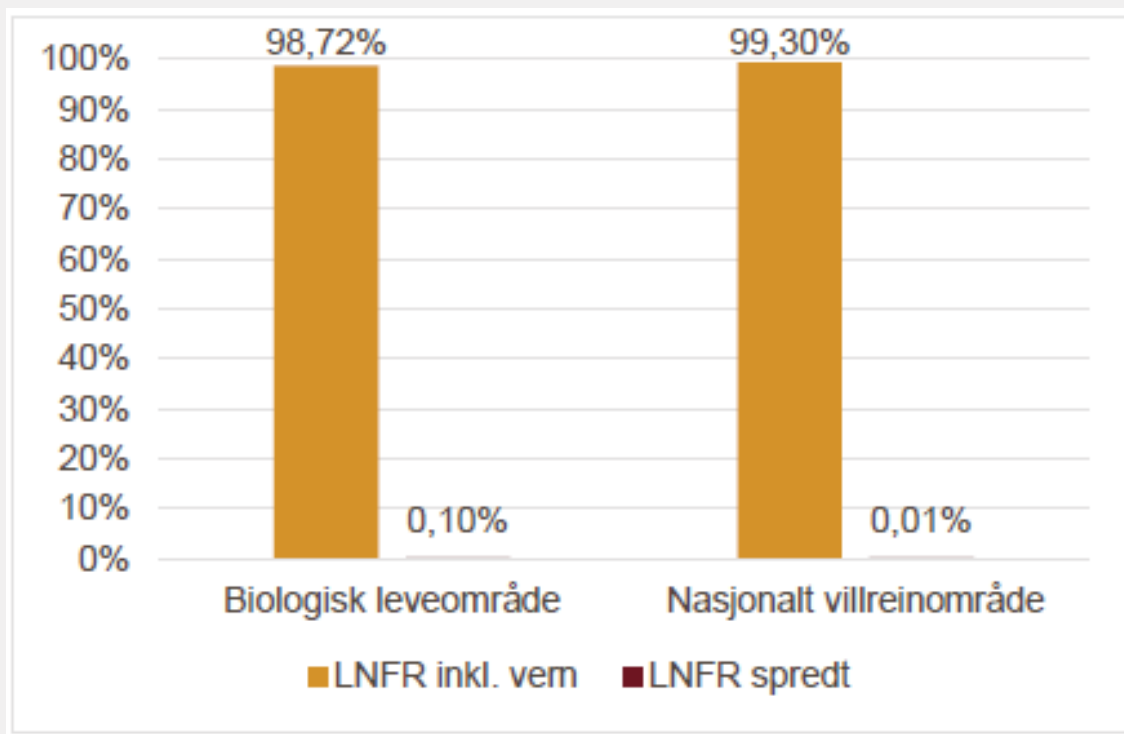

Foto: Einy Brænd, Norsk villreinsenter. Villrein i Førdefjella

Diskusjon

Viktige funn

Regionale planer

Konkrete retningslinjer → bedre oppfølging

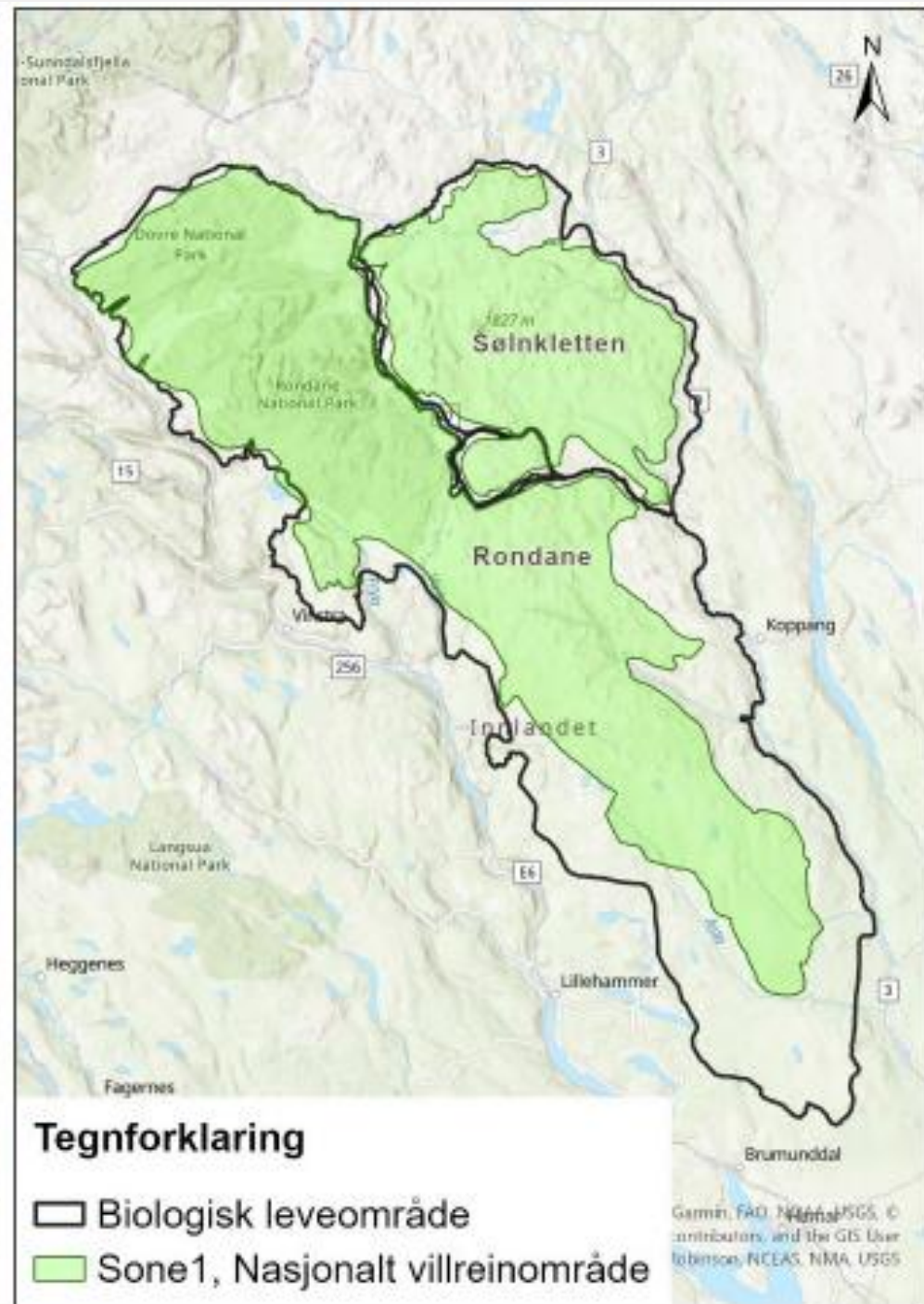
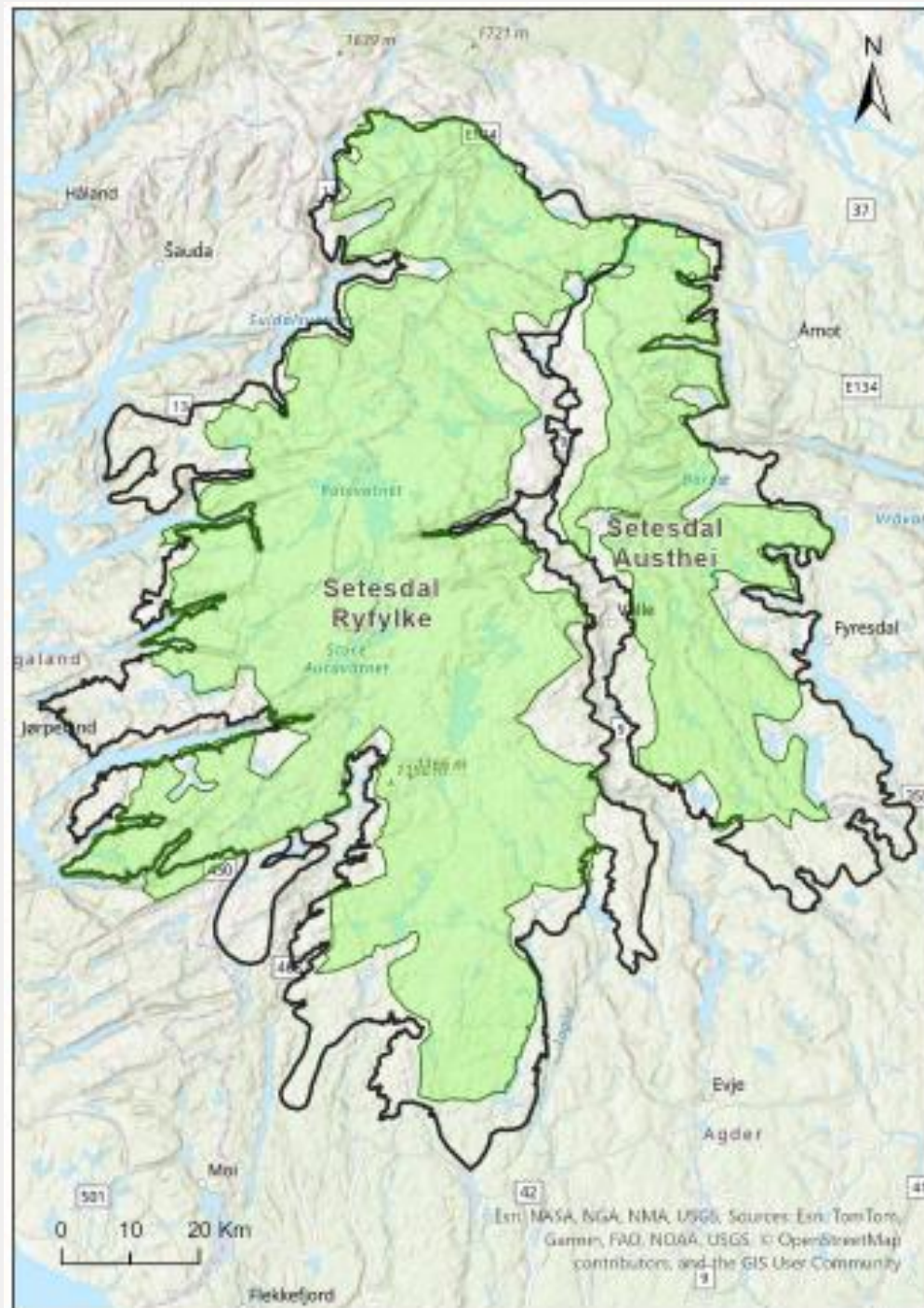
Det overordnede resultatet viser at villreinhensynet i mange tilfeller ikke er like sterkt som det intensjonen i de regionale planene skulle tilsi

Plan / Sone	1	2	3	4	5	6	7	8
Setesdals-områdene								Trekk
Hardangervidda								
Nordfjella med Raudafjell								Forsvaret
Ottadalsområdet (Rein.-Breheimen)								Friluftsliv Tamrein
Snøhetta og Knutshø			Bygdenære områder					
Rondane og Sølnekletten								Restriksjonsgrense
Forollhogna								
Norefjell Reinsjøfjell	Særlig hensyn							
Blefjell fylkesdelplan	Særlig hensyn							Korridorer
Fjellheimen kommunedelplan	Særlig hensyn							

Plansonene tilsvarer:

1: Nasjonalt villreinområde	5: Stølsdaler og LNFR spredt
2: Leveområde med lavere status/buffer	6: Bygdesamfunn
3: Leveområde lavere status/buffer 2	7: Utbyggings- og sentrumsområder
4: Utmark utenfor leveområdet uten utbygging	8: Andre særlige hensyn

Tegnforklaring

Biologisk leveområde

Sone1, Nasjonalt villreinområde

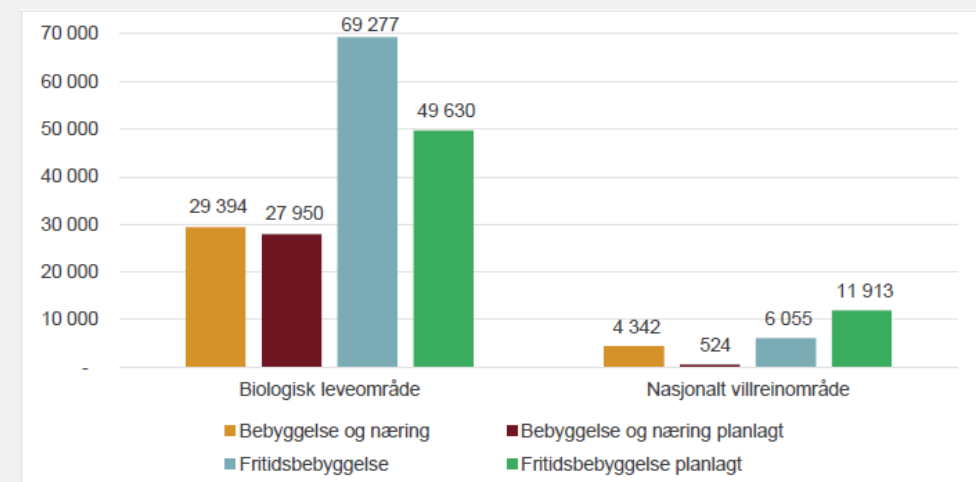
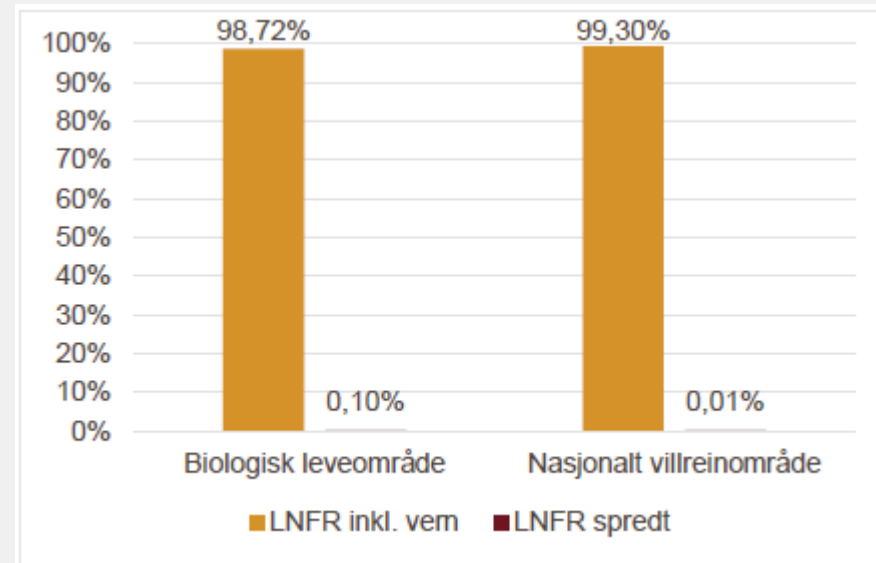
Garmin, FAO, NOAA, USGS, © contributors, and the GIS User Community

Arealformål

LNFR dominerer → likevel ikke tilstrekkelig

For store utmarkskommuner kan daa utgjøre svært liten prosentandel av arealene totalt → likevel kan det ligge hyttelandsbyer som dekker store arealer innefor kommunen

Kunnskap om dispensasjonspraksis er viktig

Regionale planer bør oppdateres i tråd med ny kunnskap

REGIONAL PLAN FOR RONDANE - SØLNKLETEN

Planbeskrivelse – felles hoveddokument Rondane - Sølnkletten

Bakgrunn, hovedtema og vurderinger, mål, retningslinjer og handlingsprogram

Nasjonal turistveg, Strømbu hovedrasteplass. Utsikt mot Rondane. Arkitekt: Carl-Viggo Hillemebak.

[Godkjent av Miljøverndepartementet med endringer den 17.09.13](#)

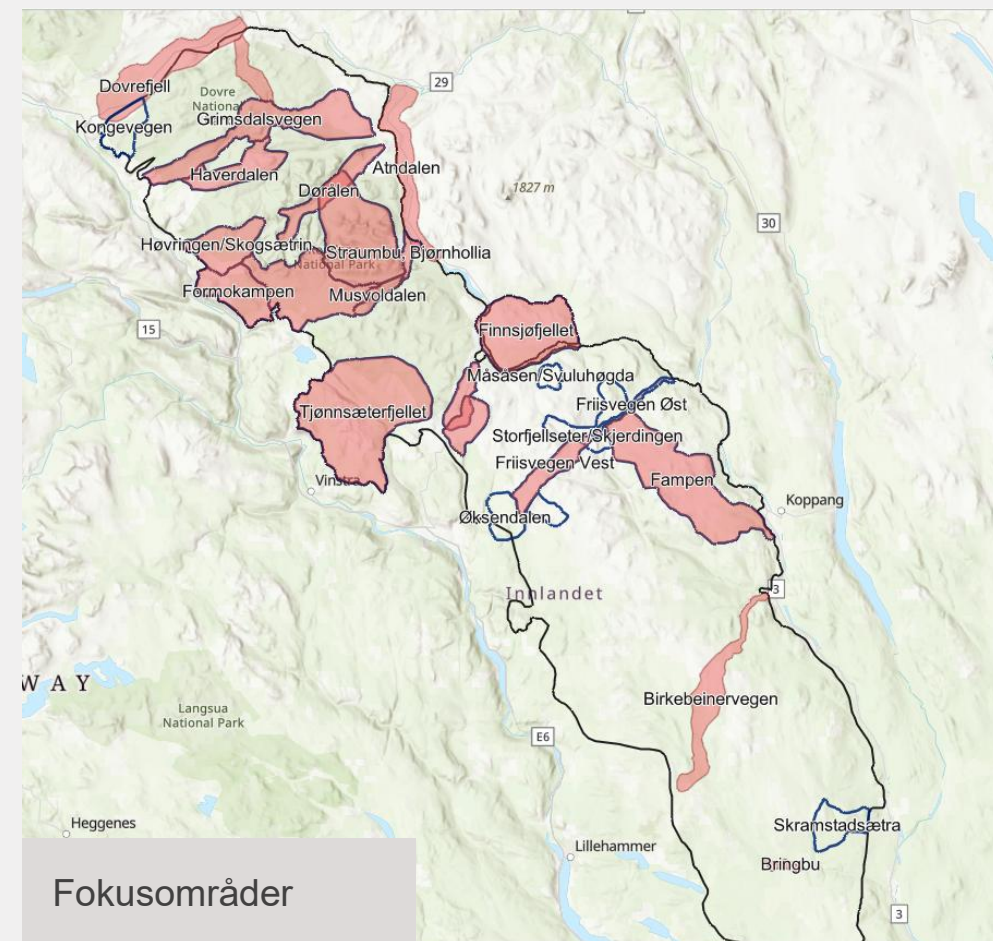
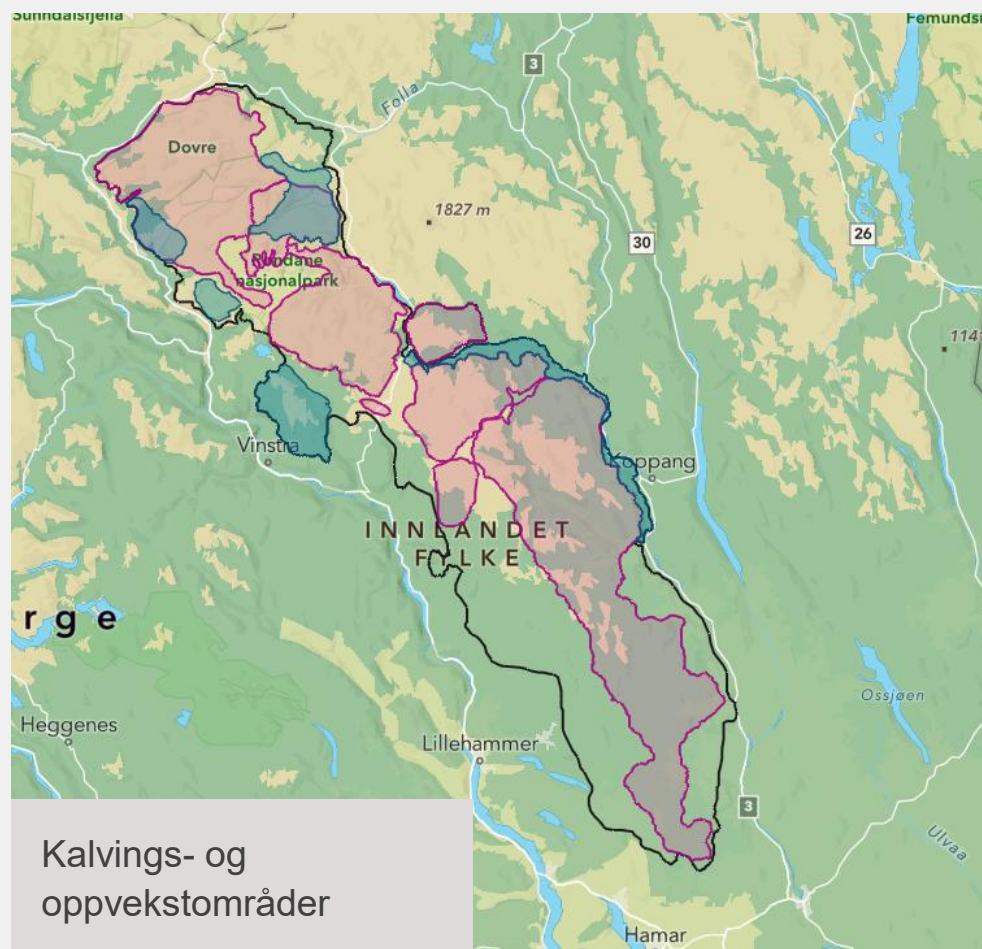

Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Rondane

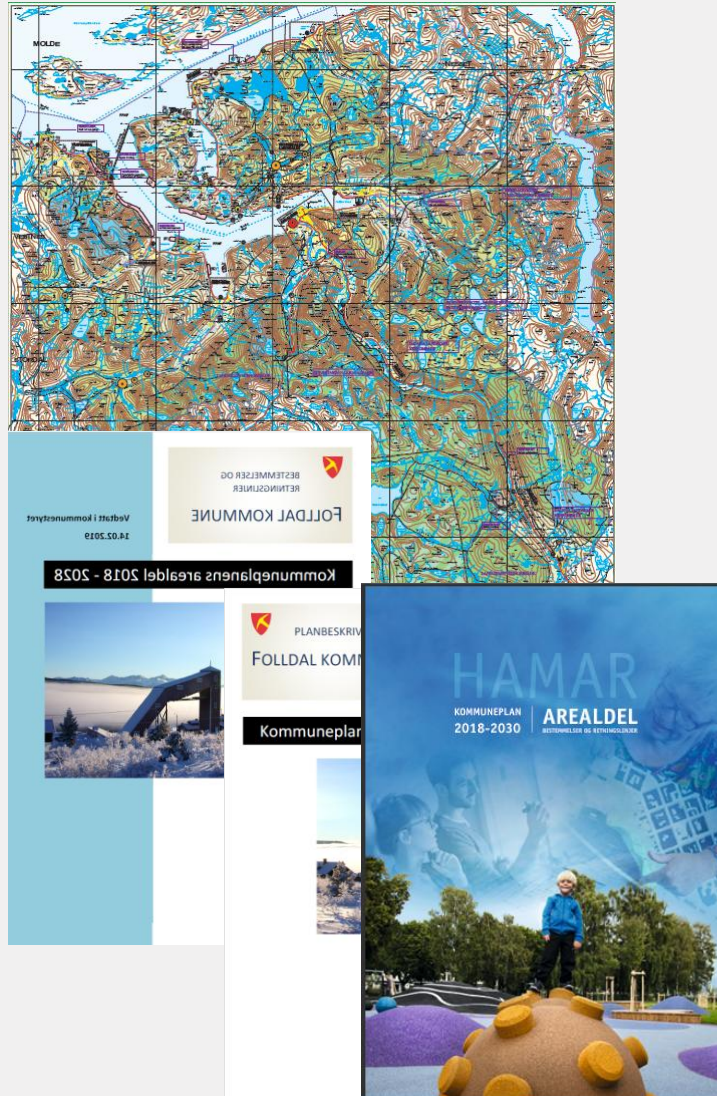
Kartfortellinga presenterer kartgrunnlaget for delnorm 3, Kvalitetsnorm for villrein, i Rondane villreinområde.

Einy Brænd og Ingrid Sønsterud Myren
11. februar 2022

Kunnskapsgrunnlag for delnorm 3 – Kvalitetsnorm - Rondane

85 kommuner

- Stor variasjon i utforming struktur
- Flere plannivåer
- Nyere planer → bedre oppfølging av regionale planer
- Ulik håndtering av hensynssoner

Videre anbefalinger

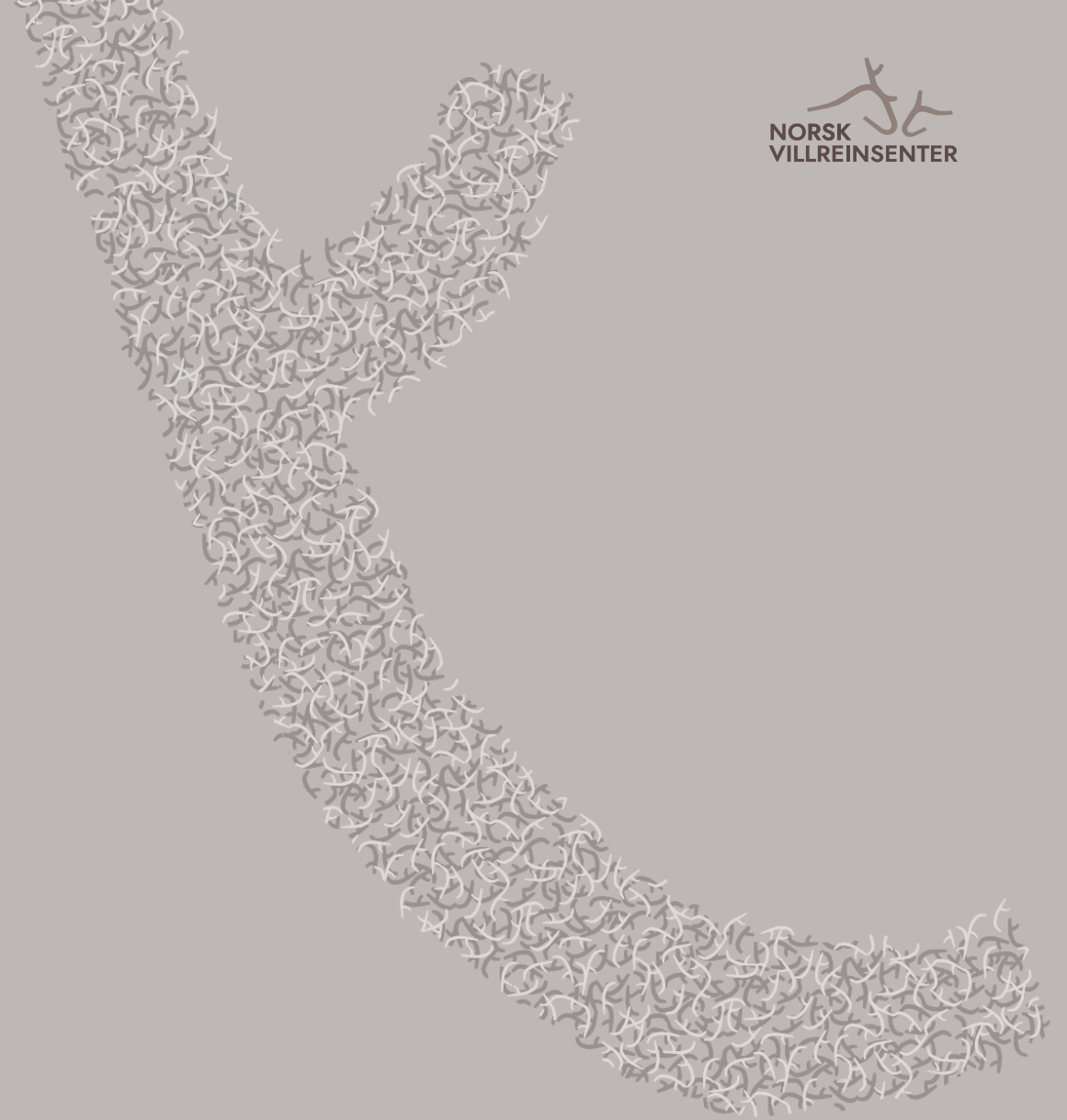

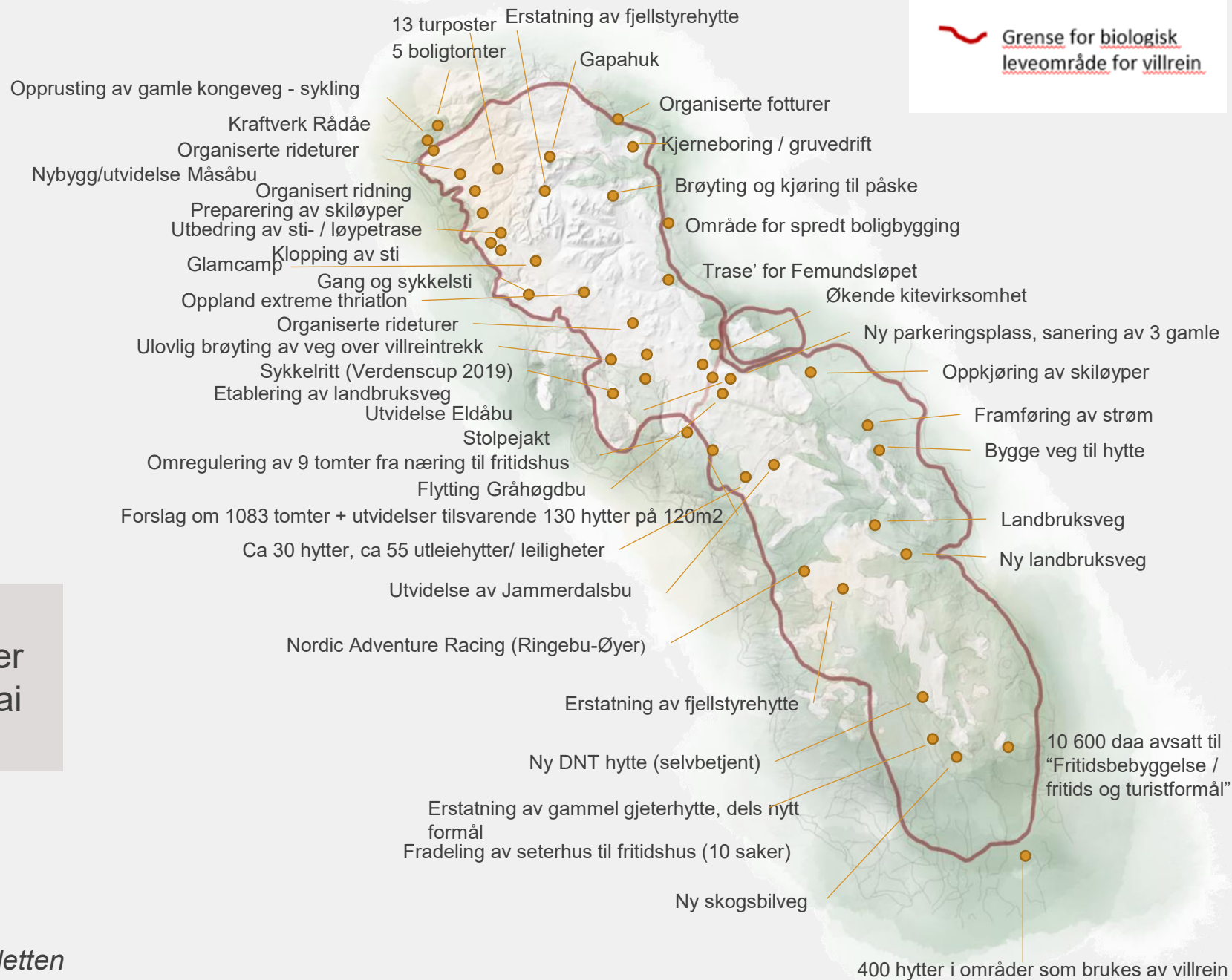

Foto: Einy Brænd, Norsk villreinsenter. Villrein i Snøhetta

Søknader om nye tiltak

Kartet viser søknader om nye tiltak nemnda fikk over en periode på litt over 3 år for Rondane. Januar 2016 tom mai 2019.

Hovedprosjekt – evaluering av arealplaner i villreinfjellet

- Evaluere i hvilken grad kommunale og regionale planer har bidratt til å ivareta villreinens leveområder
- Identifisere årsaker til manglende måloppnåelse
- Gi anbefalinger til forbedringer i planverk og praksis

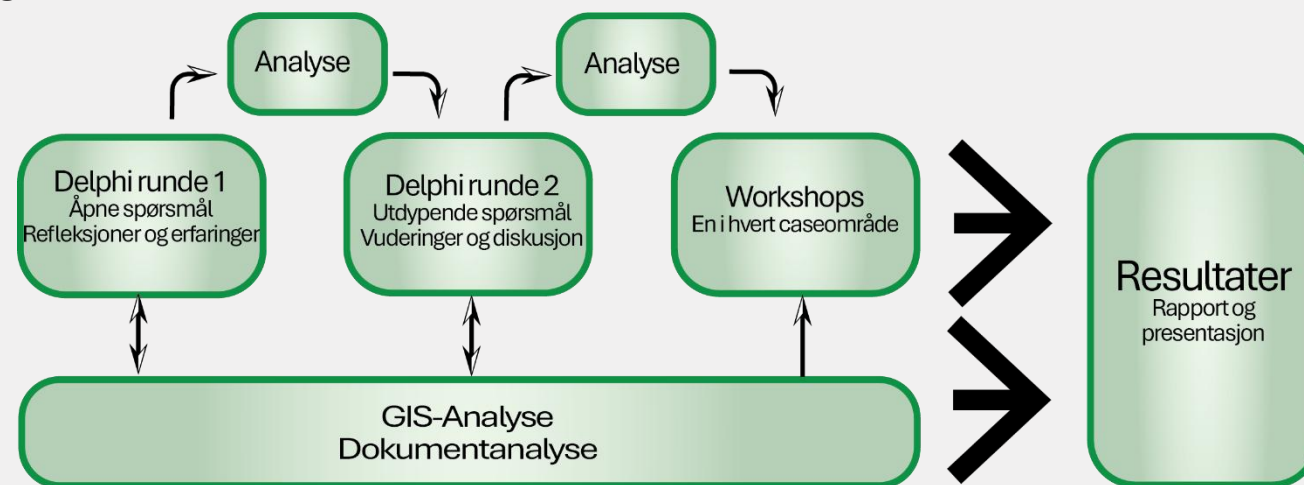
Østlandsforskning – prosjektleder v/ Aleksander Bern

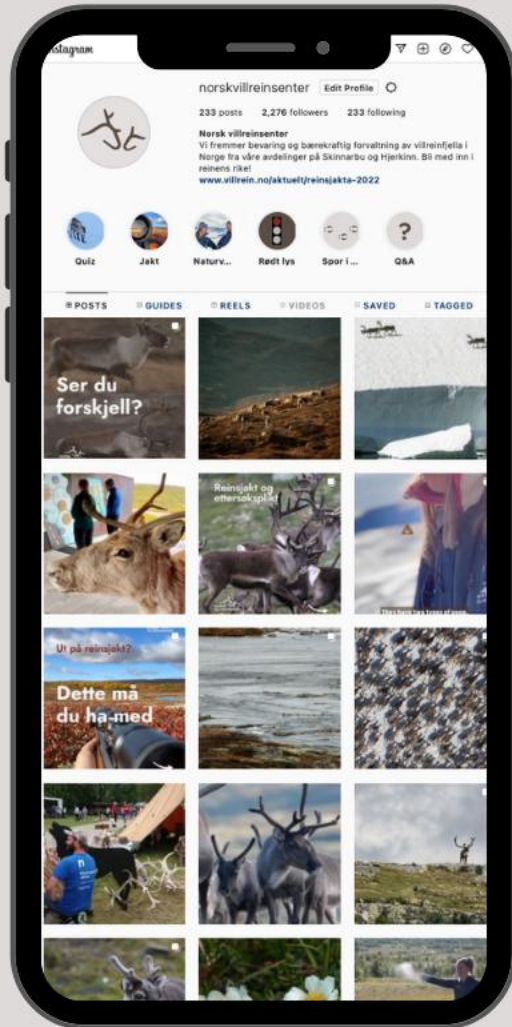
NINA

Telemarksforskning

Norsk villreinsenter

Oppdragsgiver KLD og KDD

Takk for oppmerksomheten!

Følg oss gjerne på Facebook og Instagram

 Norsk villreinsenter

 @norskvillreinsenter

**NORSK
VILLREINSENTER**